

Спеціалізованій вченій раді
Д 35.051.01
Львівського національного
університету імені Івана Франка
м. Львів, пр. Свободи, 18

ВІДГУК

офіційного опонента

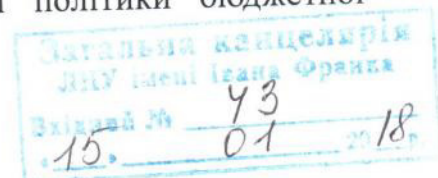
**кандидата економічних наук, доцента Бак Наталії Андріївни
на дисертаційну роботу Полинюк Наталії Ігорівни
на тему: “Формування ресурсів місцевих бюджетів в Україні”,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит**

На підставі вивчення підготовленої Полинюк Наталією Ігорівною дисертації на тему “Формування ресурсів місцевих бюджетів в Україні” та наукових праць, опублікованих за темою дослідження, можна констатувати наступне.

Актуальність теми дослідження

Важливою умовою формування громадянського суспільства в Україні є активізація реформи системи місцевого самоврядування в напрямку зростання ролі територіальних громад та їхніх представницьких органів як провідного суб'єкта соціально-економічного розвитку відповідних територій.

Закономірності організації системи державної влади, а також бюджетних взаємовідносин у країні передбачають пряму залежність між ефективністю виконання органами місцевого самоврядування покладених на них функцій, можливістю досягнення стратегічних цілей територіальних громад і належним рівнем фінансового забезпечення як поточного функціонування, так і перспектив їхнього розвитку. В контексті реалізації політики бюджетної

децентралізації фактично відбувається перенесення значної частини відповідальності за процеси соціально-економічного розвитку на місцевий рівень. За цих умов органи місцевого самоврядування виступають як носій пріоритетів і потреб соціально-економічного розвитку територій та, одночасно, як суб'єкт досягнення стратегічних цілей територіального утворення, який потребує вагомого фінансового ресурсу.

Необхідність дослідження теоретико-методологічних основ формування ресурсів місцевих бюджетів, практичного обґрунтування взаємозв'язку фінансової самостійності органів місцевого самоврядування та якості наданих населенню послуг, окреслення відповідних інституційних, організаційних і економічних умов зумовили своєчасність, наукову новизну й практичну цінність дисертаційної роботи Полинюк Наталії Ігорівни.

Актуальність дослідження також підтверджується тим, що воно є складовою частиною науково-дослідної роботи кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка, яка проводиться за темою: "Формування фінансового потенціалу національної економіки" (державний реєстраційний номер 0116U001677). Авторський внесок у розробку вказаної тематики полягав в узагальненні теоретичних підходів і вдосконаленні методичного забезпечення механізму формування ресурсів місцевих бюджетів, зокрема в частині акумуляції нових джерел їхніх надходжень.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Зміст дисертаційного дослідження розкриває його тему в рамках обраного плану та поставлених автором завдань. Розглянуті в роботі питання викладені в структурній послідовності, висновки є логічним завершенням проведеного автором дослідження та загальним підсумком його результатів.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що викладені в дисертаційній роботі (с. 187-188), є логічними та послідовними.

Їхня достовірність і аргументованість підтверджується використанням сучасних прийомів і методів дослідження (с. 19-20), опрацюванням значного обсягу нормативно-правових документів, інформаційно-аналітичних і статистичних матеріалів, а також широкого спектру наукових праць (196 найменувань) провідних вітчизняних і зарубіжних учених з проблем державного управління, бюджетної системи та місцевих фінансів (с. 200-220).

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів дисертаційного дослідження Полинюк Н.І., а також їхнє практичне значення підтверджуються тим, що їх використовують у своїй діяльності органи влади, а саме: Львівська обласна рада (довідка № 02 від 20.04.17 р.), Департамент економічного розвитку Львівської міської ради (довідка № 230 від 16.01.17 р.), Зимноводівська сільська рада (довідка № 16 від 12.07.17 р.).

Оцінюючи обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження, можна відзначити високий рівень теоретичного й методичного опрацювання автором головних аспектів досліджуваної теми.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження

У цілому можна погодитися з розгорнутим формулюванням автором пунктів наукової новизни дисертаційної роботи. З мого погляду, як опонента, до основних наукових результатів, одержаних здобувачем, доцільно віднести:

– удосконалення понятійного апарату й термінології фінансової науки, зокрема уточнення сутності поняття “місцеві бюджети”, яке передбачає комплексну взаємодію суб’єктів бюджетного процесу з урахуванням організаційно-управлінських чинників (с. 49);

– виокремлення передумов і способів оптимізації власних доходів місцевих бюджетів за результатами аналізу науково-методичних засад розподілу доходів між ланками бюджетної системи (с. 79-81);

– розробку кореляційно-регресійної моделі для оптимізації вибору пріоритетів формування структури доходів місцевих бюджетів, з використанням

взаємозв'язку показників доходів місцевих бюджетів і фондів соціального страхування (с. 113-114);

– обґрунтування нових підходів до зменшення питомої ваги міжбюджетних трансфертів у ресурсній базі органів місцевого самоврядування (с. 133-134);

– удосконалення методичного підходу до оцінки рівня фінансової стійкості місцевих бюджетів із застосуванням показників бюджетної залежності, податкової самостійності, дефіцитності, бюджетної результативності, а також співвідношення власних доходів місцевих бюджетів та їхніх трансферних надходжень (с. 161-162);

– обґрунтування важливості використання зарубіжного досвіду для забезпечення суттєвого зростання фінансової автономії органів місцевого самоврядування, зокрема в частині розподілу податкових і неподаткових надходжень місцевих бюджетів (с. 179-180);

– удосконалення теоретико-організаційних підходів до побудови механізму бюджетних відносин на місцевому рівні з реалізацією адміністративних, бюджетних і соціальних реформ (с. 177);

– розробку заходів щодо посилення дієвості механізму запозичення фінансових ресурсів органами місцевого самоврядування шляхом внесення змін до законодавчої бази щодо використання інструментарію боргових цінних паперів (с. 186-188).

Дисертаційна робота Полинюк Н.І. є науковим дослідженням, у якому подальшого розвитку набули теоретико-організаційні та прикладні засади формування ресурсів місцевих бюджетів, а також обґрунтовано методичні положення щодо підвищення ефективності формування й реалізації державної бюджетної політики в Україні. На основі узагальнення результатів дослідження автором зроблені змістовні висновки та внесені конкретні пропозиції, які визначають економічний напрям дисертації та мають практичне й наукове значення в розвитку галузі економіки – гроші, фінанси та кредит.

Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих здобувачем працях

Теоретичні положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційній роботі Полинюк Наталії Ігорівни, відображені в 10 наукових публікаціях, з яких 8 – це статті у наукових фахових виданнях України (в тому числі 1 – у виданні, що включено до наукометричних баз) та 2 – у закордонних виданнях. Кількість і обсяг наукових статей відповідають чинним вимогам до основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Також результати дослідження отримали позитивну оцінку на 11 науково-практичних конференціях, що є достатнім з погляду повноти їх представлення та публічного обговорення.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Відзначаючи позитивні сторони та авторський підхід до вирішення поставленої проблеми, доцільно звернути увагу на певні неточності й дискусійні питання, які потребують додаткової аргументації:

1. У механізмі формування власних ресурсів місцевих бюджетів податкова складова є домінуючою. Але в теоретичній частині роботи неповною мірою охарактеризовано сучасний етап розвитку підсистеми місцевих бюджетів (після ухвалення оновленої редакції Податкового кодексу України) (с. 40).

2. Здобувачем запропонована структурно-логічна схема механізму формування доходів місцевих бюджетів (с. 50). Проте в роботі недостатньо конкретизовано й деталізовано зміст кожного її блоку й перелік відповідних складових.

3. При аналізі доходів місцевих бюджетів у пункті 2.2. автор сконцентрувався на найбільш вагомим податкових джерелах і зобразив графічно динаміку їхніх надходжень (с. 106-108). Але недостатньо уваги здобувач приділив оцінці надходжень, яким належить менша структурна частка, проте які мають потенціал зростання в майбутньому.

4. У пункті 2.3. автор навів розрахунок бюджетного вирівнювання на прикладі м. Львів (с. 123). Вважаю, що результати аналізу такого механізму могли бути більш вагомими, якби здобувач зазначив власну позицію стосовно законодавчо встановлених нормативів, які в ньому використовуються.

5. Дисертантом проведена комплексна оцінка фінансової стійкості місцевих бюджетів (с. 162-163). Проте при статистичних розрахунках використані показники бюджетів тільки одного територіального утворення (м.Львів). Тому схильюся до думки, що результати аналізу були б більш обґрунтованими за умови використання показників бюджетів декількох міст обласного значення, які характеризуються різним фінансово-економічним станом.

Загалом висловлені зауваження й уточнення не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Полинюк Н.І. Їх слід розглядати як побажання щодо напрямків подальших наукових розробок здобувача.

Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота Полинюк Наталії Ігорівни на тему “Формування ресурсів місцевих бюджетів в Україні” є самостійним, цілісним, завершеним науковим дослідженням на актуальну тему, яке має теоретичне та практичне значення, виконане на високому теоретико-методологічному рівні та відповідає паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Завдяки проведеному дослідженню здобувачем отримані нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання щодо комплексного вивчення теоретичних і методичних питань формування ресурсів місцевих бюджетів в Україні. За своїм змістом автореферат дисертації ідентичний її основним положенням, дає повну переконливу уяву про виконану роботу та відображає основні наукові результати й висновки, сформульовані в дисертації.

Дисертаційна робота за оформленням, змістом, теоретичною та практичною цінністю, науковою новизною повною мірою відповідає вимогам

Міністерства освіти і науки України щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук та пунктам 9, 11, 12, 13 і 14 "Порядку присудження наукових ступенів", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями), а її автор, Полинюк Наталія Ігорівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Міністерства освіти і науки України

Н.А.Бак

Підпис Бак Н.А. засвідчую
Начальник відділу кадрів Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича
" 15 " 08

